

Наслов

26. април - Дан интелектуалне својине

Ове године наша тема је креативност – будуће генерације. Креативност је заједничка целом човечанству. Ко год да смо, где год да живимо и у којим год околностима, сви ми имамо способност да стварамо. Управо је ова људска креативност и инвентивност одговорна за унапређивање квалитета живота у свакој сфери: наша медицинска заштита, наш транспорт, наше комуникације, наша забава. Циљ интелектуалне својине је да промовише услове који помажу ову креативност и да иновативна способност цвета широм света.

Начин на који се људи изражавају креативно дубоко се променио у последњих 30 година. Видели смо праву експлозију садржаја које стварају корисници и где се велики број људи окупља заједно да колективно ствара. Ова креативна сарадња отвара богатство нових могућности за човечанство.

Шта ће донети следећа генерација?

Док предвиђамо да је будућност тешка, ми знамо да се брзина промена увећала током последњих генерација. И сада видимо пред нама цео распон

нових технологија са потенцијалом да фундаментално промени начин на који живимо. Те промене долазе све брже. Следећа генерација биће овде већ сутра.

Нови развој у наукама које се баве животом, на пример, могао би да трансформише наше животе. Информациона технологија, молекуларна биологија, регенеративна медицина и чак и технологије као што су тродимензионална штампа, зближавају се око наука које се баве животом да би заједно генерисали изванредни потенцијал.

На светски Дан ИС ми охрабрујемо људе да размишљају о улози интелектуалне својине у нашем свету који се мења. Ја верујем да постоји извесни гениј у интелектуалној својини. Она производи јединствен подстицај за инвестирање у истраживање и развој, у иновације и у културно стварање и продукцију.

Како то чини? Стварањем механизма за куповину, продају и поделу приступа кориснима од иновација и културног стваралаштва. Наш изазов је да обезбедимо да услови за приступање том механизму буду фер и избалансирани, тако да користи буду

широко распрострањене и да се подстиче заиста динамично, креативно глобално друштво у коме ће следећа генерација цветати.

Млади људи имају способност да сањају на начин који превазилази капацитете старијих људи. Они су будућност. Моја порука следећој генерацији на Дан ИС је да наставе да стварају и иновирају. Наставите да размишљате како би ИС требало да оствари своју улогу у будућем друштвеном менаџменту креативности и иновација.

*(преузето и прилагођено са сајта
Светске организације за интелектуалну својину)*

Интервју

Технолошко предвиђање – шта нас чека у будућности?

Ако посматрамо развој предвиђања кроз историју, све указује на то да је човек од најранијих дана свог постојања схватао да ће живети боље и удобније уколико је у стању да предвиди промене у својој околини. До данас су настале различите технике и начини за предсказивање будућих догађаја, а у циљу смањења несигурности и неизвесности и повећања њиховог позитивног исхода. Методе и технике су се временом мењале, а најзначајнија промена се везује за појаву научних метода предвиђања. Еволуција технолошког предвиђања са нивоа вештине у научну дисциплину условило је успостављање и основних научних аксиома – аксиома континуитета, аксиом раста, аксиом комплексности и аксиом независности блиског и далеког реда. Ова четири аксиома представљају основу за развијање многобројних метода и техника научних предвиђања којих данас имамо преко стотину.

Када је реч о примени на организационом нивоу, технолошка предвиђања покривају три значајне области примене у организацији: код развоја производа, услуга и тржишта, као предуслов за планирање истраживачко-развојне активности у организацији; као подршка дугорочном стратешком планирању; и као помоћ комуникацији између техничких одељења. У вези са тим, технолошка предвиђања би требало да пружи следеће податке:

1. податке квалитативне природе – о природи и перформансама нових технологија;
2. податке квантитативне природе – обим производа, пласман на тржишту, очекивани економски ефекти и сл;
3. време – када се може очекивати остварење посматраног догађаја у будућности;
4. вероватноћу – као целокупну оцену могућности остварења догађаја у будућности.

Технолошко предвиђање требало би да се одвија у два основна правца: развој сопствених технологија и усвајање и примена туђих, готових технологија. Ово је посебно важно нагласити у срединама у којима је синдром not-invented-here веома

Проф. др Маја Леви Јакшић, редовни професор
Факултет организационих наука

изражен, јер компаније које се ослањају искључиво на сопствене развојне капацитете ризикују да своје дугорочне планове заснују на непрецизним прогнозама понашања тржишта.

У глобалном окружењу, ова научна дисциплина постала је неизбежна у организационим процесима одлучивања, те данас имамо бројне методе технолошког предвиђања, међу којима се истичу Delfi метод, аналогije и морфолошка истраживања, PATTERN метод, матрице одлучивања, системска анализа и многе друге. Можда не можемо тачно знати у каквом ћемо окружењу живети за двадесет или тридесет година, али користећи инструменте које омогућава ова дисциплина неки од будућих великих изума могу се већ наслутити.

Исидора Поповић, ученица

Креативност, али не на рачун других

Ученица четвртог разреда средње школе, Исидора Поповић, освојила је недавно прву награду на конкурс „Не на рачун других“, који је организовала Америчка привредна комора са циљем да подржи борбу против пиратерије на интернету. Исидорин филм на тему овог актуелног проблема је победио не само у категорији средњошколаца већ и на државном нивоу. Приликом проглашења победника, награду је ученици лично уручио Амбасадор САД-а, Мајкл Кирби.

Мој избор је био да се теме дотакнем на индиректан начин, више се концентришући на начин приповедања и садржину приче, да се њоме мало поиграм, избегавајући да дам коначну осуду. То је, ипак, улога неког другог. Интернет је млад медијум, и као такав, тек улази у процес обликовања и постављања правила. Чини ми се да ће се у великој мери тренутна правила „игре“ променити. Морају се дефинисати појмови који су у оптицају, јер начин на који ћемо у будућности прихватати и долазити

до садржаја (било да је у питању текст, музика, видео запис) ће се у великој мери одвијати управо електронским путем, тј. путем интернета. Прелазимо са материјалног на дигитално, и морамо одредити и уредити свој однос са тим садржајем, и запитати се у чему је суштина. Проблем настаје када смо у ситуацији да морамо да направимо границу између закона и изузетака, који у закону не смеју постојати.

Интернет пре свега чини ствари тако невероватно доступним. Пружа огромне могућности онима који без њега до одређеног садржаја не би могли ни доћи. И све то пружа бесплатно. И онда када схватимо да на нечији интелектуални развој, образовање, стварање и будућност може утицати нешто потенцијално доступно, нешто на интернету за шта постоји начин да се не да новац - тада је ту границу тешко повући.

Стварање и уметност је нешто што се тешко подвлачи под ступце чланова и одредби. И зато је та тема мени јако тешка. Зато нисам у стању да кажем - да, изложите уметника, оголите га ауторских права, или пак - не, не сме се уметност давати бесплатно. Одређене границе морају постојати, свакако. А на нама је да упарво ту доступност информација негујемо као традицију, што многи већ чине. Преко туторијала, до интернет курсева, развија се одређена врста заједништва и жеље да се другом помогне, да се другом пружи прилика да научи и ствара ново. И то је оно што сматрам да је важно одржати. ■

мр Љубомир Врачар, асистент

Електронски факултет Универзитета у Нишу

Тастер за индустријске примене израђен у РСВ технологији

Тим ARMADILLO у саставу: мр Љубомир Врачар, асистент на Електронском факултету у Нишу, Саша Девић, дипл. инжењер, и Дамир Нешић, дипл. инжењер, освојио је другу награду на такмичењу за најбољу технолошку иновацију 2012. године са иновацијом „Тастер за индустријске примене израђен у РСВ технологији“.

Наш тастер је алтернатива за постојеће тастере који су отпорни на механичка оштећења, који могу да функционишу у тешким радним условима и који имају изузетно дуг радни век, као и уместо anti-vandal или panic тастера. Механичка оштећења подразумевају оштећења настала услед удараца или вибрација. Под отежаним радним условима се мисли на повишену радну температуру, влажност ваздуха, присуство воде и агресивних хемијских елемената у окружењу и др. Коришћењем релативно једноставне стандардне технологије производње вишеслојних штампаних плоча ми смо све електронске компоненте херметички затворили у тело тастера.

Пошто је тело тастера уједно и сензор притиска наш тастер не поседује никакве механичке делове што му даје практично неограничен радни век. Путем корисничке апликације тастер се може програмирати са циљем промене начина рада. Он може радити као обичан тастер, прекидач, прекидач са одложеним укључењем/искључењем и др. Област примене нашег тастера је јако широка. Ту спадају индустријске контролне табле, позивне табле за лифтове и интерфоне, војне примене, банкомати, јавне говорнице, болничко информациони системи и др. Како је тастер дебљине свега неколико милиметара, лако се интегрише у постојеће системе, а додатна погоност је што се може додатно заштити и декорисати пресвлачењем било којим материјалом, као што су дрво, кожа, метал, и сл. У односу на конкурентске производе сличних карактеристика наш тастер је неколико пута јефтинији и цена му је у рангу тастера чије су карактеристике значајно испод карактеристика нашег производа.

Наш производ је иновативан по својој јединственој конструкцији која је предмет три патентне пријаве у Србији, а тренутно смо у процесу добијања патената на међународном нивоу. Треба истаћи да је иновација настала као резултат пројекта Министарства просвете и науке уз огромну помоћ фабрике EI PCB FACTORY из Ниша, која је и индустријски партиципацион на нашем пројекту. ■

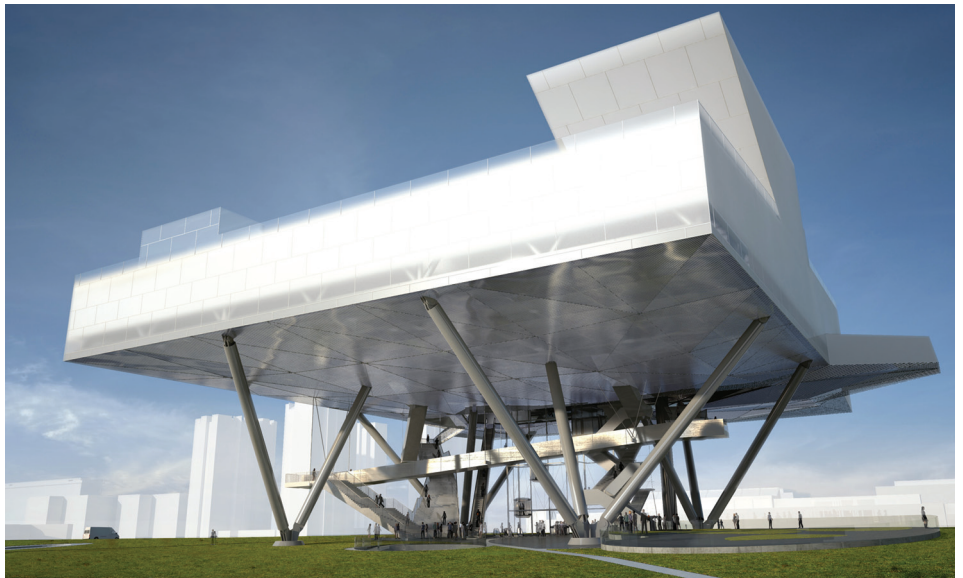

Центар за промоцију науке - Телескоп ка будућности

„Креативност је заразна; проследи је даље.“ - Алберт Ајнштајн

Установе као што је Центар за промоцију науке не настају једног одређеног, прецизно дефинисаног тренутка. Као и свака друга историјска творевина, музеји науке и центри где се наука представља обичним људима настали су веома дуго: кроз потребу да се схвати несхватљиво, разуме апстрактно, кроз радозналост, кроз вољу да се догме оставе по страни и пригрле слобода и инвентивност. Када су се коначно родили први музеји науке, могло се осетити да се нико не сећа времена када их није било.

Календарски, установе попут Центра за промоцију науке су младе у целом свету – постоје тек нешто мање од 100 година. Идејно, овакви интерактивни центри су својеврсна временска машина која спаја пролећну ноћ 1609. године, када је Галилео Галилеј уперео ка небу рудиментарну оптичку нараву за земаљска посматрања, и овај пролећни дан 2013, када деветогодишњи основац преко свог компјутера усмерава тражилац аустралијског телескопа ка планетарној маглини јужног неба, које никада није видео. Центри за науку су од почетка били телескопи ка будућности, места где је знање сваком доступно.

Данас, и у Србији постоји Центар за промоцију науке и као и свуда у свету, он прича језиком који сви разумеју. Формално, Центар за промоцију науке је државна институција надлежна за промоцију и популаризацију науке. Основан током пролећа 2010. Законом о научноистраживачкој делатности Републике Србије, Центар је 23. новембра исте године уписан у регистар као јавна установа.

Међутим, Центар за промоцију науке је више од обичне установе. Србија је кроз научно-популарне акције које Центар спроводи заједно са научницима свих наших института, кроз један нови дух напретка, најзад добила место на коме нико не прогања идеје које ће једног дана мењати свет, место на

коме роботи ходају, а деца и родитељи заједно експериментишу у лабораторијама, истражују микро-космос кроз окулар микроскопа.

Истраживање које је крајем прошле године спровела агенција МАСМИ на репрезентативном узорку, показује да чак 97 одсто Београђана жели да постоји установа попут Центра за промоцију науке. Како је то могуће? Једноставно, жеља да се спозна свет, да се открије и крене ка будућности, најдубља је тежња сваког појединца. Без обзира на све изазове, тескобу свакодневице, економске и друштвене проблеме, она нас прати од првих корака, првих речи и првих питања, па до самог краја. ■

Наташа Миловановић, самостални саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Интелектуална својина у школској настави

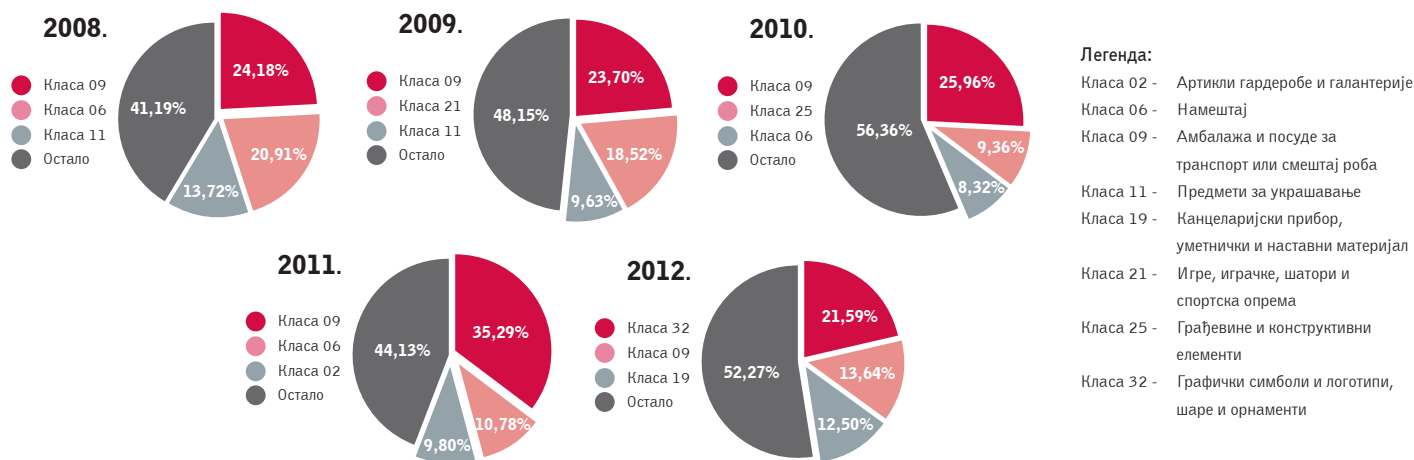
Све већа улога интелектуалне својине у економији и друштву заснованима на знању довела је до пораста активности у едукацији и подизању свести у овој области. Познавање заштите и примене права интелектуалне својине је важно за сваког појединца, без обзира на узраст, како би се на прави начин обезбедио напредак друштва базиран на развоју науке и иновативне технологије. Посебно важну улогу у овој едукацији има школски систем који треба да подстакне иновативно размишљање ученика. Наиме, поред родитеља, школе су у најбољој позицији да процене и подрже вредност креативних напора које ученици улажу у своја дела и да их науче важности поштовања туђих као и заштити сопствених права интелектуалне својине. И поред великог значаја, настава из интелектуалне својине још увек је релативно нова за школе и начини предавања још увек се развијају. Као основне препреке укључивању интелектуалне својине у наставу издвајају се фокусираност наставника искључиво на градиво, недовољан фонд часова, недостатак кадра, несигурност у познавању теме и предрасуде о интелектуалној својини. Данас се у

основним и средњим школама, користе различите методе и начини предавања о интелектуалној својини деци. Традиционално, о овој теми, као и о многим другим предметима се учи кроз теоријска предавања у учионици. Међутим трендови у настави указују да се најбољи резултати постижу када се теоријско знање примењује за решавање конкретног проблема. Искуства из света показују да ученици позитивно реагују на ове часове када разумеју везу између интелектуалне својине и комерцијалне експлатације. Посебно је интересно уколико се користе примери из праксе и студије случаја које су блиске њиховим интересовањима. Због тога часови интелектуалне својине не треба да имају за циљ да ученици постану експерти за интелектуалну својину, нити да уче законе и прописе. Оно што кроз наставу треба подстицати је креативност и иновативност. Потребно је разбити стереотипе и охрабрити ученике у препознавању сопствених интелектуалних квалитета, разумевање улоге коју интелектуална својина има за друштво и стицање практичне користи од познавања система. Наравно, увек је препоручљиво да се у ситуацијама у

којима постоји недостатак експертизе оствари сарадња са релевантним стручњацима као што су заступници, привредници или стручњаци Завода за интелектуалну својину. Као резултат образовања и искуства, ученици ће стварати оригинална и креативна дела која ће поред вредности за личну употребу можда бити и предмет комерцијалне употребе.

Завод за интелектуалну својину кроз своје активности промовише едукацију и учење о интелектуалној својини. Поред предавања намењених ученицима, постоје и семинари посебно прилагођени учитељима и наставницима. Један такав програм остварен је у организацији Савеза за интелектуалну својину Расинског округа. Семинар под називом „Од идеје до иновације за даровите ученике, има за циљ јачање професионалних компетенција у раду са даровитом децом у васпитно-образовним установама. Семинар је уврштен у каталог програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2012/2013 и 2013/2014. годину. ■

Статистика најчешће поднетих пријава индустријског дизајна за период 2008-2012

Да би се сагледала заступљеност одређених врста производа у национално поднетим пријавама индустријског дизајна, на графиконима је дат приказ најзаступљенијих производа сврстаних у класе Међународне класификације индустријског дизајна.

У периоду од 2008-2011. године највише је било поднетих пријава сврстаних у класу 09 - Амбалажа и посуде за транспорт или смештај роба, затим у класама: 06 - Намештај, 21 - Игре, играчке, шатори и спортска опрема, 25 - Грађевине и конструктивни елементи, 11 - Предмети за украшавање и 02 - Артикали гардеробе и галантерије. У 2012. години је дошло до промене па је највише производа било сврстано у класу 32 - Графички симболи и логотипи, шаре и орнаменти, затим у класу 09 - Амбалажа и посуде за транспорт или смештај роба и у класу 19 - Канцеларијски прибор, уметнички и наставни материјал.

Новости

Никола Радовановић, саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Информације о системима заштите интелектуалне својине у европским земљама на једном месту

Нови изглед портала INNOVACCESS који је креиран оквиру у пројекта IPeurorAware и модернизован под пројектом IPorta у којем учествује и Завод за интелектуалну својину Републике Србије пуштен је у рад. Овај портал представља централну тачку мреже националних завода из 27 земаља Европе и пружа разне важне информације о системима интелектуалне својине у земљама Европе, трошкове заштите и контакте релевантних институција које учествују у систему интелектуалне својине. Порталу INNOVACCESS може се приступити на адреси www.innovaccess.eu.

Широм света обележен светски дан интелектуалне својине

Дан 26. април се широм планете слави као Светски дан интелектуалне својине, празник свих иноватора и уметника света.

Светска организација за интелектуалну својину (WIPO) је 2001. године установила овај празник у циљу развоја свести о растућој улози интелектуалне својине у свакодневном животу, као и у циљу обележавања доприноса проналазача и уметника општем развоју човечанства.

Овогодишњи Светски дан интелектуалне својине носи назив „Креативност – будуће генерације“ у част неких нових стваралаца и покретача новог таласа технолошког напретка.

Обука за полазнике правосудне академије

У априлу је у Заводу одржана обука и за полазнике прве и друге генерације Правосудне академије. Полазницима обуке је представљена пракса Завода у одлучивању у поступку за признање жига и разлозима за оглашавање ништавим, а пре свега због подобности и сличности жига. Такође, представљено је и колективно остваривање ауторског права музичких стваралаца, интерпретатора и произвођача фонограма.

Обука представника туристичке инспекције

За представнике Туристичке инспекције је у априлу у Заводу организована дводневна радионица у вези са поступком за признање пријаве за заштиту знака жигом. Две групе инспектора имале су прилику да слушају предавања о систему заштите жигова, подобности и сличности, разлозима за одбијање пријаве за признање жига, али и да лично учествују у решавању две студије случаја.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11000 Београд;
Телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs • Директор: Бранка Тотих
• Уредник: Никола Радовановић • Техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић
• Контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије